

Ondervoeding in de zorg: onderzoeken op een rij

Ondervoeding is een belangrijk onderwerp voor de stichting Eten+Welzijn. Dit thema komt nadrukkelijk aan bod in de lerende netwerken [‘Maatwerk in maaltijden’](#) en [‘Visie en strategie rond eten en drinken’](#), die op 20 september starten. In aanloop daarnaartoe zetten we alvast een zestal onderzoeken naar ondervoeding in de zorg op een rij.

Ondervoeding bij revalidanten in verpleeghuizen (2016)

26 procent van de revalidanten in een verpleeghuis is ernstig ondervoed, 14 procent is in een matige voedingstoestand. 56 procent van de ondervoede revalidanten werd behandeld door een diëtist en één op de vijf ondervoede cliënten vindt zichzelf ondervoed. Dat blijkt uit onderzoek van Judith van Zwienen (diëtist Zorgpartners Midden Holland) en Manon Kuijpers en Agnes Grimmerink (diëtisten Amstelring) naar de prevalentie van ondervoeding op de revalidatie-afdeling van het verpleeghuis. <http://www.stuurgroepondervoeding.nl/wp-content/uploads/2016/10/Undernutrition-in-nursing-home-rehabilitation-patients.pdf>

Cater with Care (2016)

Eiwitrijke en eiwitverrijkte basisvoedingsmiddelen kunnen de eiwitname van ouderen – in zorginstellingen, ziekenhuizen en thuis – substantieel verhogen. Dat blijkt uit een aantal studies van Cater with Care, een samenwerkingsverband tussen zorg- en kennisinstellingen en het bedrijfsleven. Het doel van Cater with Care is eiwitverrijkte producten te ontwikkelen die smakelijk zijn voor oudere patiënten, en die zowel thuis als in een instelling gebruikt kunnen worden. Daarbij is gekozen voor producten die passen binnen het bestaande voedingspatroon van veel ouderen, veelal als één op één vervanging van producten die geen of weinig eiwit bevatten. Het idee is dat oudere patiënten hierdoor minder hoeven te veranderen in hun voedingspatroon terwijl ze wel meer eiwit binnenkrijgen.

http://www.caterwithcare.nl/results_publications.htm

Aanpak van ondervoeding en eiwitverrijkte maaltijden voor ouderen (2016)

Om ondervoeding bij ouderen te voorkomen, moet aandacht voor voeding een primaire zorgtaak worden waarbij zorgprofessionals samenwerken aan een effectieve screening volgens de geldende richtlijnen. De richtlijnen voor het screenen en behandelen van ondervoeding bij ouderen worden namelijk beperkt toegepast, blijkt uit onderzoek van Wageningen University & Research. Zorgprofessionals weten in de praktijk niet altijd goed wat de procedures zijn en waar ieders verantwoordelijkheden liggen. Aandacht voor voeding moet dat oplossen.

<https://www.wur.nl/nl/activiteit/Aanpak-van-ondervoeding-en-eiwitverrijkte-maaltijden-voor-ouderen.htm>

Nutritional Support and Outcomes in Malnourished Medical Inpatients (2016)

Volgens een literatuurstudie van Zwitserse onderzoekers zorgt speciale voeding voor ondervoede patiënten niet voor een snellere genezing. Deze patiënten liggen ook niet korter in het ziekenhuis en hun kans op een ziekenhuisinfectie of om binnen een paar maanden te overlijden daalt evenmin. De voeding zorgt er wel voor dat patiënten meer calorieën binnenkrijgen en toenemen in lichaamsgewicht. Het onderzoek werd 21 december gepubliceerd in JAMA Internal Medicine. De Zwitserse auteurs analyseerden 22 onderzoeken, uitgevoerd tussen 1982 en 2014, die keken naar het effect van extra voeding voor patiënten met ondervoeding of een verhoogd risico hierop.

Uiteindelijk voldeden 22 studies aan de minimumeisen. Volgens de onderzoekers waren de studies echter van dermate slechte kwaliteit dat betrouwbare conclusies moeilijk zijn. Ook in 1998 en 2009 verschenen vergelijkbare studies die in hun conclusie opriepen tot beter uitgevoerde onderzoeken naar dit onderwerp.

<https://jamanetwork.com/journals/jamainternalmedicine/fullarticle/2475024>

Nederlandse Prevalentiemeting Ondervoeding Ziekenhuizen (NPOZ) 2015

Bijna 15% van de patiënten in de Nederlandse ziekenhuizen is op hun eerste opnamedag ondervoed. Dit percentage varieert per medisch specialisme van 2 tot 38%. Bij specialismen als geriatrie, oncologie, inwendige geneeskunde en gastro-enterologie komt ondervoeding het vaakst voor. Deze patiënten liggen 1,4 dag langer in het ziekenhuis. Dit blijkt uit onderzoek van de Stuurgroep Ondervoeding, in samenwerking met de Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD) en de afdeling Diëtetiek & Voedingwetenschappen van VUmc. Ruim een half miljoen patiënten zijn op hun eerste opnamedag gescreend op ondervoeding. Het prestigieuze tijdschrift The American Journal of Clinical Nutrition publiceerde deze resultaten.

<http://www.stuurgroepondervoeding.nl/nieuws/vijftien-procent-van-patienten-bij-opname-al-ondervoed>

<http://www.stuurgroepondervoeding.nl/wp-content/uploads/2015/06/factsheet-NPOZ-2015.pdf>

Ondervoeding onderschat (2014)

SEO Economisch Onderzoek heeft op verzoek van de Vereniging van Nederlandse Fabrikanten van Kinder- en Dieetvoedingsmiddelen (VNFKD) de maatschappelijke kosten van ondervoeding in kaart gebracht. Uit het onderzoek, genaamd 'Ondervoeding onderschat', blijkt dat in totaal één op de vijf ziekenhuispatiënten en één op de vijf bewoners van verpleeg- en verzorgingshuizen ondervoed is. De totale maatschappelijke kosten van ondervoeding worden geschat op 1,8 miljard euro per jaar. Tevens blijkt dat ziektegerelateerde ondervoeding in Nederland leidt tot circa 400 doden per jaar.

<http://www.seo.nl/pagina/article/ondervoeding-onderschat/>

Kent u onderzoeken naar ondervoeding die in dit overzicht niet mogen ontbreken? Laat het ons weten via communicatie@etenwelzijn.nl.

Lerende netwerken

Wilt u samen met collega's van andere zorgorganisaties en disciplines impact maken in het tegengaan van ondervoeding? Neem deel aan het [lerend netwerk 'Maatwerk in maaltijden' of 'Visie en strategie rond eten en drinken.'](#)!